

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա. Ա. Բարսեղյան/Ա. Ա. Ն.

Արձանագրություն № 8

«02» դեկտեմբեր 2025թ.

ԱՍ/բ-097 ՇԱԽՄԱՏ

/Նասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6. Ընդահանուր մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.01.6 Տարրական կրթության մանկավարժություն և

մեթոդիկա

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա, Հեռակա

Կուրս/կիսամյակ

Հեռակա 1-ին կուրս , 1,2 կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Ակսել Սարուխանյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ sarak7416@yandex.ru

Վանաձոր- 2025թ.

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹

1. <<Շախմատ>> առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով 011301.01.6.- <<Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա >> մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը:
2. Առարկայական փաթեթը կարգավորում է << Շախմատ>> առարկայի ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովման, պարբերաբար թարմացման, գիտաձյուղի նոր մոտեցումների ոգուն համապատասխանեցման գործընթացը, նպաստում է ուսանողի անհատական և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունավետության բարձրացմանը, ուսանողի գիտելիքի բարձրացմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է

Տարրական կրթության մանկավարժության և մեթոդիկայի ուսուցչի մասնագետ պատրաստելու բակալավրի ծրագրով նախատեսված է ուսումնասիրել «Շախմատե առարկան, որը խիստ կարևոր է : Առարկայի նպատակն է ուսանողներին զինել շախմատին հատուկ գիտելիքներով, շախմատի ծագումնաբանությանը, խաղաքարերին, շախմատային հասկացություններին, խաղի վարման կարգին:

«Շախմատե առարկան ամբողջությամբ համապատասխանում է ԲՄԿ ՊԿԶ-ի պահանջներին:

Հիմնական կրթական ծրագիրը սահմանում է յուրահատուկ տեղեկություններ առանձին առարկաների, ինչպես նաև «Շախմատե առարկայի համար: Այդ առարկան կարևոր է ուսանողի կրթական հետաքրքրությունների շրջանակում ըստ ՀԿԾ-ի: Առարկայի ուսուցանումը հնարավորություն է տալիս կրթական պրոցեսում իմանալ ոչ միայն շախմատի տեսությանը այլև շախմատի քարերի քայլերին, խաղի վարման կարգին, խնդիրներին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

«Շախմատե առարկայի դասավանդման հիմնական նպատակն է ուսանողների ծանոթացնել շախմատին, ծագումնաբանությանը, պատմությանը, խաղաքարերին, առանձին խաղաքարերի արժեքներին, փոխանակումներին, քայլերի հերթականությանը, փոխատեղումներին, դաշտի անվանումներին, մատային իրավիճակներին, շախմատային գրառումներին: Մովորողների մոտ ձևավորել դասընթացների ժամանակ ստացած գիտելիքները տեսականորեն զարգացնելու և գործնականում կիրառելու ունակություններ:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

- ✓ վերլուծության և համադրության կարողություն (ԻԿ -1),

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

- ✓ կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, դեկավարում, վերահսկում) (ԻԿ - 2),
- ✓ հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԻԿ - 3),
- ✓ պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԻԿ - 4),
- ✓ համակարգչային տարրական հմտություններ (ԻԿ - 5),
- ✓ տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) (ԻԿ - 6),

խնդիրներ լուծելու կարողություն (ԻԿ - 8),

- ✓ Քննադատություն և ինքնաքննադատություն(ՄՁԿ - 1),
- ✓ միջանձնային ձկուն հարաբերություններ(ՄՁԿ -2),
- ✓ խմբային աշխատանք կատարելու ունակություն(ՄՁԿ - 3),
- ✓ միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն, բարոյական արժեքների դավանում(ՄՁԿ -6),

այլ ոլորտներում մասնագետների հետ շփվելու կարողություն,(ՄՁԿ - 7),

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- ✓ ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- ✓ ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(ՀԳԿ -7),
- ✓ տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -8),
- ✓ որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -9),
- ✓ թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -10),

նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -12):

- ✓ Բնական, ճշգրիտ և հիմնարար գիտությունների և այլ առարկաների, առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (ԱԿ -1),
- ✓ ծանոթ լինի ժամանակակից ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի հայեցակարգերին, (ԱԿ -2),
- ✓ տիրապետի ընդհանուր ֆիզկուլտուրայի և սպորտի բաժիններին(ԱԿ -3),,
- ✓ տեղեկացված լինի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի տեխնոլոգիաներին, բնագավառի նորություններին, գիտական նվաճումներին(ԱԿ -4),
- ✓ տիրապետի ինֆորմացիայի հավաքման, պահպանման և մշակման համակարգչային մեթոդներին (ԱԿ -9),
- ✓ մանկավարժական իրավիճակներն ու գործընթացները ըմբռնելու և օբյեկտիվ գնահատելու կարողություն (ԱԿ -11),
- ✓ այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու կարողություն(ԱԿ -13),

մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով բանակցություններ վարելու կարողություն (ԱԿ -14),

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը²

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա.

- ✓ տեղեկություններ հաղորդել 'Շախմատ' խաղի վերաբերյալ,
- ✓ տիրապետել խաղաքարերի հիմնական տեղաշարժերին, զարգացնել սովորողների տրամաբանությունը :

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կումպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.

- ✓ տիրապետել խաղի կանոններին,
 - ✓ լուծել առաջադրված խնդիրները.
- ուսումնասիրել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ծագման և հետագա զարգացման էտապներին

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.

- ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու,
- ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու,
- ✓ որակի մասին հոգացություն,
- ✓ թիմում աշխատելու,

գնահատման գործիքների կիրառելում և նախագիծ պլանավորել իրականացնելու

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

✓ *Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական համակարգային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՀԳԿ) ձևավորմանը*

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- ✓ ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- ✓ ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(ՀԳԿ -7),
- ✓ տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -8),
- ✓ որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -9),
- ✓ թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -10),

նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -12):

- *Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը*

- ✓ Բնական, ճշգրիտ և հիմնարար գիտությունների և այլ առարկաների, առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (ԱԿ -1),
- ✓ ծանոթ լինի ժամանակակից ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի հայեցակարգերին, (ԱԿ -2),
- ✓ տիրապետի ընդհանուր ֆիզկուլտուրայի և սպորտի բաժիններին(ԱԿ -3),,
- ✓ տեղեկացված լինի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի տեխնոլոգիաներին, բնագավառի նորություններին, գիտական նվաճումներին(ԱԿ -4),
- ✓ տիրապետի ինֆորմացիայի հավաքման, պահպանման և մշակման համակարգչային մեթոդներին (ԱԿ -9),
- ✓ մանկավարժական իրավիճակներն ու գործընթացները ըմբռնելու և օբյեկտիվ գնահատելու կարողություն (ԱԿ -11),
- ✓ այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու կարողություն(ԱԿ -13),

մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով բանակցություններ վարելու կարողություն (ԱԿ -14),

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

«Շախմատ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել դպրոցում մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և կրթական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		2կրեդիտ 60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		
Գործնական աշխատանք		8
Մեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		52
Ընդամենը		60
Ստուգման ձևը		ստուգաք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- Գործնական աշխատանքների ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- Մեմինար պարապմունքները խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- Լաբորատոր աշխատանքները նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- Ինքնուրույն աշխատանքը ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ուեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Օնկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապլումբ	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ծանոթություն շախմատի հետ; Արքա, թագուհի: Շախ			2		
2.	Շախ և մատ: Պատ Նավակ, փիղ, ձի: Զինվոր: Խաղաքրերի սկզբնական դասավորությունը և խաղաքարերի մոտավոր արժեքները: Փոխանակում:			2		
3	Փոխատեղում, վերցնել անցման ժամանակ, զինվորի փոխարկում: Դաշտերի անվանումներ, քայլի գրանցում, հավերժական շախ:			2		26
4	Մատ թագուհով, երկու նավակով և մեկ նավակով: Մատ վերջին հորզոնականից, մանկական մատ: Եռաքայլ մատային դիրքեր:			2		
5	Պաշտպանություն, անպաշտպան խաղաքար: Կապ, բաց հարձակում:					
6	Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկզբանխաղ: Բաց հարձակում և երկքայլանի խնդիրներ:					
7	Նյութական առավելություն: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ: Վերջնախաղեր: Մատային դիրքերի ստեղծում: Օգնական մատ:					
8	Գլուխկոտրուկներ: Մատ թեթև ֆիգուրներով: Երկվորյակ դիրքեր: Մխալի ուղղում և երկքայլանի մատեր: Նյութական առավելություն: Վերջնախաղեր. նավակը՝ զինվորի դեմ:					26

⁸ Ն16ման է օրացուցային պլանին

ԸՆԴՀԱՄԵՆԸ			8		52
-----------	--	--	---	--	----

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի			
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)					
1	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ.			Երևան 2011թ.	2
2	Միսակյան Ս.- Շախմատ 2-4- մեթոդական ուղեցույց				
3	Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք				
4	Журавлев – Шах за паром				
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)					
1.	գործնական պարապմունքների, ուսումնական և գիտական տեսաֆիլմերի ցուցադրում				
2.	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ, կրթական ռեսուրսների օգտագործման թույլատվություն				

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձև	Գրականություն ⁹
1.	Ծանոթություն շախմատի հետ; Արքա, թագուհի: Շախ Շախ և մատ: Պատ	Պատմական ակնարկ շախմատի ծագումը և առասպելները;	հարցում,	բանավեճ, դերային խաղեր և այլն)	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն2

	Նավակ, փիղ, ձի:	Շախմատի խաղատախտակը, ուղղաձիգներ, հորիզոնականներ, անկյունագծեր: Արքա խաղաքարի քայլերը, 2 հիմնական կանոնները, Թագուհի խաղաքարի քայլերը: Շախ Շախ և մատ հասկացողությունները: Պատի գաղափարը, պատը որպես ոչ ոքիի տարբերակ: Նավակ, փիղ, ձի խաղաքարի քայլերը, կանոնները:	բանավեճ 2	ինտերակտիվ, ֆրոնտալ ինտերակտիվ	ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
2.	Զինվոր: Խաղաքրերի սկզբնական դասավորությունը և խաղաքարերի մոտավոր արժեքները: Փոխանակում: Փոխատեղում, վերցնել անցման ժամանակ, զինվորի փոխարկում:	Զինվոր խաղաքարի քայլերը: Խաղաքարերի սկզբնական դասավորությունը և մոտավոր արժեքները: Փոխանակման հնարավորությունները Փոխատեղման կարևորությունը, պարտադիր պայամանները: Զինվոր խաղաքարով վերցնելը անցման ժամանակ: Զինվորի փոխարկումը այլ խաղաքարի::	Հարցում 2 Գրավոր աշխատանք 2	ֆրոնտալ ինտերակտիվ	‘ Հ. Թումանյան ’ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
3.	Դաշտերի անվանումներ, քայլի գրանցում, հավերժական շախ: Մատ թագուհով, երկու նավակով և մեկ նավակով:	Դաշտերի անվանումները, քայլի և պարտիայի գրանցումը: Որոշակի դիրքից ելնելով հավերժական շախի հնարավորությունը Թագուհով մատի տեխնիկան, երկու նավակով և մեկ նավակով մատի տեխնիկան::	Հարցում 2	ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան ’ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
4.	Մատ վերջին հորզոնականից, մանկական մատ: Պաշտպանություն, անպաշտպան խաղաքար:	Մատ վերջին հորզոնականից, արքայի համար օդանցք բացելու անհրաժեշտությունը: Մանկական մատ: Պաշտպանության հնարավոր տարբերակները,	Հարցում 2	ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան ’ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ

		անպաշտպան խաղաքարի պաշտպանության ձևերը:			շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
5.	Կապ, բաց հարձակում: Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկազբանխաղ: Բաց հարձակում և երկքայլանի խնդիրներ:	Կապ, բաց հարձակում: Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկազբանխաղի կարևորությունը պարտիայի ճիշտ ընթացքի համար: Բաց հարձակում և երկքայլանի խնդիրներ:	Հարցում 2 Գրավոր աշխատանք	Ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
6.	Նյութական առավելություն: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ: Վերջնախաղեր:	Նյութական առավելության իրացման տարբերակները: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ: Վերջնախաղի ճիշտ խաղարկման կարևորությունը, արքա խաղաքարի դերը վերջնախաղում:	Հարցում 2	Ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
7.	Գլուխկոտրուկներ Մատ թեթև ֆիգուրներով: Երկվորյակ դիրքեր: Սխալի ուղղում և երկքայլանի մատեր	Գլուխկոտրուկներ: Մատ թեթև ֆիգուրներով: Ձիով և փղով, երկու փղերով մատի տեխնիկան: Երկվորյակ դիրքեր Սխալի ուղղում և երկքայլանի մատեր	Գրավոր աշխատանք 2	Ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
8.	Նյութական առավելություն: Մատային դիրքերի ստեղծում: Օգնական մատ: Վերջնախաղեր. նավակը՝ զինվորի դեմ Եռաքայլ մատային դիրքեր: Մարտավարական մտահղացումներ. Ծանրաբեռնված	Նյութական առավելության օգտագործման տարբերակները: Մատային դիրքերի ստեղծում: Օգնական մատ: Վերջնախաղեր. նավակը՝ զինվորի դեմ: Արքայի դիրքի կարևորությունը Եռաքայլ	Հարցում 2	Ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Հ. Թումանյան՝ Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ. Լևենֆիշ – Սկսնակ

	խաղաքար: Անցունակ զինվորը՝ որպես մարտավարական հնարք	մատային դիրքեր: Մարտավարական մտահղացումներ. Ծանրաբեռնված խաղաքար: Ծանրաբեռնված խաղաքարերի վատ դիրքի օգտագործումը: Անցունակ զինվորը՝ որպես մարտավարական հնարք			շախմատիստի գիրք Журавлев – Шаг за шагом
--	---	--	--	--	--

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹⁰	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձյը	Գրականություն ¹¹
1.	Շախ և մատ: Պատ Նավակ, փիղ, ձի	Շախ և մատ հասկացողությունները: Պատի գաղափարը, պատը որպես ոչ ոքիի տարբերակ: Նավակ, փիղ, ձի խաղաքերի քայլերը, կանոնները:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ

¹⁰ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Դաշտերի անվանումներ, քայլի գրանցում, հավերժական շախ	Դաշտերի անվանումները, քայլի և պարտիայի գրանցումը: Որոշակի դիրքից ելնելով հավերժական շախի հնարավորությունը:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ
3.	Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկզբանխաղ:	Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկզբանխաղի կարևորությունը պարտիայի ճիշտ ընթացքի համար:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ
4.	Նյութական առավելություն: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ:	Նյութական առավելություն: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ
5.	Վերջնախաղեր. նավակը` զինվորի դեմ:	Վերջնախաղեր. նավակը` զինվորի դեմ: Արքայի դիրքի կարևորությունը	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ
6.	Ճառագայթային գրոհ, միջանկյալ շախ:	Ճառագայթային գրոհ: Միջանկյալ շախը որպես նպատակին հասնելու հնարք:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ

7. Ընթացիկ պլան:	Ընթացիկ պլանի կազմումը, դիրքի ճիշտ գնահատումը:	Նյութի յուրացում, թեմայի իմացություն	Թեման ավարտելուց հետո տվյալ ամսվա վերջին շաբաթը	Բանավոր կամ գրավոր ստուգում	Ծրագրային գրականություն, դասախոս. էլեկ. տարբերակ և ինտերնետ
------------------	--	--------------------------------------	---	-----------------------------	---

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹²

№	Ռեսուրսի անվանումը	Գտնվելու վայրը
1	ՈՒԻՍ-ի վերաբերյալ ուսումնամեթոդական ձեռնարկ.....	գրադարան, ուսումնա-մեթոդական կաբինետ(լսարարան)
2	Ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների 5-օրյա վերապատրաստումների ծրագիր և նյութեր: ՀՀ ԿԳ նախարարություն, Երևան, 2008	գրադարան
3	Հանրագիտարաններ, մասնագիտական բառարաններ	գրադարան
4	Նյութեր ինտերնետից	Գիտական կաբինետ, գրադարան

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	գրադարան, ուսումնա-մեթոդական կաբինետ

¹² Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Մարքեր, սարքավորումներ	Հանրագիտարաններ, մասնագիտական բառարաններ Ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների 5-օրյա վերապատրաստումների ծրագիր և նյութեր: ՀՀ ԿԳ նախարարություն, Երևան, 2008, ցուցադրական տախտակ, շախմատ
Համակարգչային ծրագրեր	 ChessBase 12 32Bit.lnk L.I.chess

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹³:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում

¹³«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

- (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 1 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁴

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

ՇԱԽՄԱՏ

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

1. Արքա, թագուհի:
2. Շախ և մատ:
3. Պատ:
4. Նավակ, փիղ, ձի:
5. Զինվոր:
6. Խաղաքարերի մոտավոր արժեքները, փոխանակում:
7. Փոխատեղում:
8. Զինվորի վերցնելը անցման ժամանակ, զինվորի փոխարկում:
9. Դաշտերի անվանումներ, քայլի գրանցում:
10. Հավերժական շախ:

¹⁴ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

11. Մատ թագուհով:
12. Մատ երկու նավակով և մեկ նավակով:
13. Մատ վերջին հորզոնականից:
14. Մանկական մատ:
15. Պաշտպանություն, անպաշտպան խաղաքար:
16. Կապ:
17. Բաց հարձակում:
18. Սկզբնախաղ:
19. Ելութական առավելություն:
20. Պաշտպանություն մատից :

1.1. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

- Տեսական գիտելիքները բանավոր
- Գործնական աշխատանքները բանավոր
1-ին կիսամյակ-4 կրեդիտ-3 ստուգում/ 1-ին ստուգում 7 միավոր, 2-րդ ստուգում 7, 3-րդ ստուգման համար 6- միավոր:
- Ինքնուրույն աշխատանքը գրավոր , բանավոր 20 միավոր:

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6. Ընդահանուր մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.01.6 Տարրական կրթության մանկավարժություն և

մեթոդիկա

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2025

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/Բ-097 ՇԱԽՄԱՏ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա Կուրս _____ 1 _____ կիսամյակ _____ 1,2 _____			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	8	Դասախոսություն	
			Մեմինար	
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	8ժ
	Ինքնուրույն	52		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	ստուգաքք			
Դասընթացի նպատակը	«Շախմատ առարկան «Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա», մասնագիտությամբ սովորող ուսանողների համար հանդիսանում է կարևոր և մասնագիտական: Այն հնարավորություն է ընձեռնում ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել շախմատի պատմությանը, խաղաքարերին, առանձին խաղաքարերի արժեքներին,			

	<p>փոխանակումներին, քայլերի հերթականությանը, փոխատեղումներին, դաշտի անվանումներին, մատային իրավիճակներին, շախմատային գրառումներին: «Շախմատե առարկայի դասավանդման հիմնական նպատակն է ուսանողների ծանոթացնել շախմատին, ծագումնաբանությանը, պատմությանը, խաղաքարերին, առանձին խաղաքարերի արժեքներին, փոխանակումներին, քայլերի հերթականությանը, փոխատեղումներին, դաշտի անվանումներին, մատային իրավիճակներին, շախմատային գրառումներին: Սովորողների մոտ ձևավորել դասընթացների ժամանակ ստացած գիտելիքները տեսականորեն զարգացնելու և գործնականում կիրառելու ունակություններ:</p>
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ վերլուծության և համադրության կարողություն (ԻԿ - 1), ✓ կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում) (ԻԿ - 2), ✓ հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԻԿ - 3), ✓ պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԻԿ - 4), ✓ համակարգչային տարրական հմտություններ (ԻԿ - 5), ✓ տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) (ԻԿ - 6), • խնդիրներ լուծելու կարողություն (ԻԿ - 8), <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Քննադատություն և ինքնաքննադատություն(ՄՁԿ - 1), ✓ միջանձնային ճկուն հարաբերություններ(ՄՁԿ -2), ✓ խմբային աշխատանք կատարելու ունակություն(ՄՁԿ - 3), ✓ միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն, բարոյական արժեքների դավանում(ՄՁԿ -6), • այլ ոլորտներում մասնագետների հետ շփվելու կարողություն,(ՄՁԿ - 7), <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • տեղեկություններ հաղորդել Շախմատ խաղի վերաբերյալ, ✓ տիրապետել խաղաքարերի հիմնական տեղաշարժերին, զարգացնել սովորողների տրամաբանությունը : ✓ տիրապետել խաղի կանոններին, ✓ լուծել առաջադրված խնդիրները.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ուսումնասիրել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ծագման և հետագա մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու, ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու, ✓ որակի մասին հոգացություն, ✓ թիմում աշխատելու, <p>գնահատման գործիքների կիրառելում և նախագիծ պլանավորել իրականացնելու զարգացման էտապներին:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1.2 կիսամյակ</p> <p>Ծանոթություն շախմատի հետ; Արքա, թագուհի: Շախ</p> <p>Շախ և մատ: Պատ , Նավակ, փիղ, ձի:</p> <p>Զինվոր: Խաղաքրերի սկզբնական դասավորությունը և խաղաքարերի մոտավոր արժեքները: Փոխանակում:</p> <p>Փոխատեղում, վերցնել անցման ժամանակ, զինվորի փոխարկում:</p> <p>Դաշտերի անվանումներ, քայլի գրանցում, հավերժական շախ:</p> <p>Մատ թագուհով, երկու նավակով և մեկ նավակով:</p> <p>Մատ վերջին հորզոնականից, մանկական մատ:</p> <p>Պաշտպանություն, անպաշտպան խաղաքար:</p> <p>Կապ, բաց հարձակում:</p> <p>Մատային դիրքեր, խաղի գրանցում և սկազբանխաղ:</p> <p>Բաց հարձակում և երկքայլանի խնդիրներ:</p> <p>Նյութական առավելություն: Պաշտպանություն մատից և խուսափում պատից: Մահապարտ նավակ:</p> <p>Վերջնախաղեր:</p>

	<p>Գլուխկոտրուկներ:</p> <p>Մատ թեթև ֆիգուրներով:Երկվորյակ դիրքեր:</p> <p>Մխայի ուղղում և երկքայլանի մատեր:</p> <p>Նյութական առավելություն:</p> <p>Մատային դիրքերի ստեղծում:</p> <p>Օգնական մատ:</p> <p>Վերջնախաղեր. նավակը` զինվորի դեմ:</p> <p>Եռաքայլ մատային դիրքեր:</p> <p>Մարտավարական մտահղացումներ.Ծանրաբեռնված խաղաքար:</p> <p>Անցունակ զինվորը` որպես մարտավարական հնարք</p> <p>Ճառագայթային գրոհ,միջանկյալ շախ:</p> <p>Ընթացիկ պլան:</p> <p>Պոլ Մորֆի, Վիլիելմ Ստեյնից, Տիգրան Պետրոսյան:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p><u>Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</u></p> <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԲՆՈՒՄՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ` <p>1) Քննություն 5րդ- կիսամյակում,(ընթացիկ ստուգումներ) (20 միավոր)</p>

□ Գնահատման մեթոդը՝

- Ստուգողական հարցեր

□ Գնահատման չափանիշները՝

- Առաջադրված հարցերի իմացություն

- Առարկայի իմացությունը

2) Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական, սեմինար աշխատանքներին (20 միավոր)

□ Գնահատման մեթոդը՝

- Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում

□ Գնահատման չափանիշները՝

- Ներկայությունը

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝

3) Գործնական և ստուգողական աշխատանք(30 միավոր՝ որից 20-ը գործնական, 10-ը ստուգողական)

- Գնահատման մեթոդը՝

- Ներգրավվածության աստիճանի հաշվառում

- Գնահատման չափանիշները՝

- Տնային աշխատանքների կատարում

- Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին

- Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին
- 4) Ինքնուրույն աշխատանք (ընդհանուր գնահատականի 20 միավոր)
- Գնահատման մեթոդը`
- Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն
- Գնահատման չափանիշները`
- Անհատական աշխատանքի ներկայացում
- Խմբային աշխատանքի ներկայացում
- Թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան
- Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն

Հատուկ համակարգչային ծրագրի միջոցով վերը նշված 5 կետերի օգնությամբ հաշվվում է տվյալ ուսանողի ունակությունը, կարողությունը և հմտությունը

Պարտադիր-

Հ. Թումանյան` Շախմատ 2- Որսուցիչների ձեռնարկ.	Երևան 2011թ.		
Միսակյան Ս.- Շախմատ 2-4- մեթոդական ուղեցույց			
Լևենֆիշ – Սկսնակ շախմատիստի գիրք			
Журавлев – Шаг за шагом			
Ивашенко С- Учебник шахматных комбинаций			

Գրականություն

